

JUSTIITSMINISTEERIUM

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 19.06.2024

Meie 17.07.2024

nr 1.2-2/66-1, SOM/24-
0667/-1K
nr 8-2/4947

Perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (toitjakaotustoetus) eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Sotsiaalministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks perehüvitiste seaduse (PHS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Sisulised märkused

1. Eelnõu seletuskirja lk 3 märgitakse:

Toitjakaotustoetust ei saa laps aga siis, kui talle on määratud toitjakaotuspension eripensione reguleerivate seaduste (kaitseväeteenistuse seadus, kohtute seadus, ning politsei ja piirivalve seadus) alusel, kuna tegemist on samal eesmärgil makstava kahe erineva toetusega.

Eelnõu seletuskirja lk 6 tuuakse välja:

Seaduseelnõuga korraldatakse toitjakaotuspensionide maksmine ümber. Uue süsteemi kohaselt on igale lapsele tagatud ühetaolises suuruses individuaalne toitjakaotustoetus, mille reaalväärtus püsib ajas. Loodav süsteem on praegusest süsteemist õiglasem, tagab toitja kaotanud lastele piisavas suuruses toetuse ja võrdse kohtlemise ning sellega on tagatud ka lasterikastele peredele riikliku erilise hoole kohustus.

Eelnõu seletuskirja lk 7:

Käesoleva eelnõuga tagatakse vanema või vanemad kaotanud lastele võrdne kohtlemine ja ühetaoline ligipääs toetusele, mis aitab kompenseerida lapse kasvatamise kulusid vanema kaotuse korral.

Juhime tähelepanu sellele, et avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 49 sätestab ametniku hukkimise korral hüvitise maksmise lapsele. See kehtib lisaks ametnikele ka nt kohtunike, prokuröride, politseinike puhul.

ATS § 49 lõike 1 kohaselt makstakse ametniku lapsele, kui ametnik hukkab või sureb seoses teenistusülesannete täitmisega õnnetusjuhtumi tagajärjel, ühekordset hüvitist kokku hukkunud või surnud ametniku kümne aasta keskmise palga ulatuses.

ATS § 49 lõike 2 kohaselt makstakse ametniku lapsele, kui ametnik hukkab või sureb seoses teenistusülesannete täitmisega tema vastu toimepandud ründe või tema poolt süüteo tõkestamise, päästesündmuse lahendamise või ohu tõrjumise tagajärjel ühekordset hüvitist kokku hukkunud või surnud ametniku 20 aasta keskmise palga ulatuses.

Kui seletuskirjas rõhutatakse laste võrdset kohtlemist, siis tuleks käsitleda ka ATS alusel makstava hüvitise ning eelnõuga kavandatava toitjakaotustoetuse vahekorda.

Palume seletuskirja täiendada ja selgitada, kas ja milline mõju on käesoleval eelnõul ATS § 49 valguses.

2. **Eelnõu § 9** – kõnealuse sättega nähakse ette, et presidendi surma korral määratakse ka edaspidi toitjakaotuspension enne 2026. aasta 1. oktoobrit kehtinud riikliku pensionikindlustuse seaduse (RPKS) § 20 alusel ehk presidendi surma korral säilib nii senine sihtrühm kui ka pensioni määramise põhimõte ning samas õigust toitjakaotustoetusele ei tekki. Tegemist on eriregulatsiooniga, mis on soodsam kui senine RPKS kui ka tulevane PHS. Seletuskirjas ei ole aga välja toodud, kuidas on põhjendatud presidendi puhul erisuse tegemine, samas kui kohtunike puhul toimub uuele süsteemile üleminek. Seega ei saa ka väita, et eriseadustega ette nähtud toitjakaotuspensioneid ei muudeta. Palume seletuskirjas esitada põhjendused, mis õigustavad presidendi puhul erinevat kohtlemist ning kuidas on kavandatud erinev kohtlemine kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega.
3. **Eelnõu § 19¹** kohaselt nähakse PHS-is täiendavalt ja sarnaselt RPKS-iga toetuse saajana ka last, kelle vanem on teadmata kadunud, kuid sellisel juhul on oluline, et kadunud vanema suhtes oleks politsei algatanud teadmata kadunud isiku asukoha tuvastamise menetluse.

Märgime, et RPKS § 20 lõikes 5 on see sõnastus palju pikem:

„kui toitja on teadmata kadunud ja politsei on tema suhtes algatanud teadmata kadunud isiku asukoha tuvastamise menetluse ning politsei ei ole suutnud tema asukohta kindlaks teha 12 kuu jooksul. Kui RPKS 4. peatükk tunnistatakse eelnõuga kehtetuks, tekib küsimus, miks seal olnud sõnastust ei võeta üle PHS-i ja miks loobutakse 12 kuu nõudest.

Palume täiendavalt selgitada, kelle avalduse alusel politsei sellise menetluse alustab ning kas see ei peaks olema ka PHS-s reguleeritud.

II. Märkused eelnõu mõju kohta

4. Palume hinnata mõju ka järgmistele eelnõuga kavandavatele muudatustele ja seletuskirja täiendada: eelnõu § 1 p 2 - millega kehtestatakse piiriüleselt liikuvate perede puhul toitjakaotustoetuse saamisel täiendava tingimusena nõue kolm aastat Eestis elamist nelja-aastase referentsperioodi jooksul ja eelnõu § 1 p 12 - millega luuakse täiendav võimalus vanemahüvitist saada mittetöötaval lapseootel naisel 70 päeva enne eeldatavat lapse sünd, kelle lapse teine vanem on surnud.

III. Normitehnilised märkused ja muud märkused eelnõu mõju kohta

5. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reeglendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiitsministeeriumi märkustega

Kärt Voor 53345676, Helen.Uustalu@just.ee
Kärt Voor
Monika Tappo
Einar Hillep
Birgit Hermann